

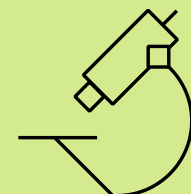
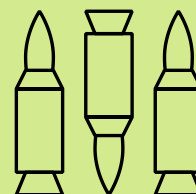
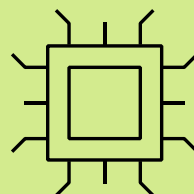
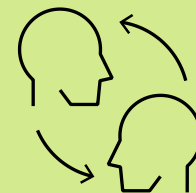
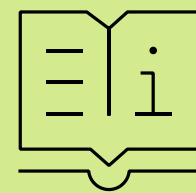
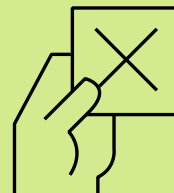
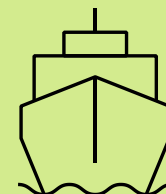
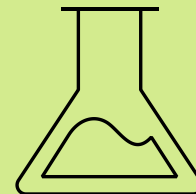
DEKSA

Direktoratet for
eksportkontroll og sanksjoner

Eksportkontroll og sanksjoner – sikkerhetspolitikk i og internasjonale forpliktelser i praksis.

Fagdirektør Christoffer Aas-Pedersen

Avdeling for Eksportkontroll

DEKSA

Direktoratet for
eksportkontroll
og sanksjoner

- Utøvende myndighet fra 1. januar 2025
- Forvaltningsorgan
- Spesialisert veiledning for næringslivet og academia
- Nasjonal fagekspertise innenfor eksportkontroll og sanksjoner

Regjeringen vil lage ny etat for eksportkontroll og sanksjoner

Årsaken er en enorm økning i henvendelser fra næringslivet til departementet, sier utenriksminister Anniken Huitfeldt (Ap).

E24.no
7. juli 2023

UD oppretter etat for eksportkontroll i kjølvannet av Ukraina-krigen. Hva betyr det for norsk næringsliv?

 Lytt til saken • 3 minutter

Utenriksdepartementet (UD) kontrollerer eksport og sanksjoner. Pågangen fra norsk næringsliv er stor om dagen. Nå vil UD lage en egen etat for å gjennomføre dette.

Aftenposten
15. juli 2023

Historiske drivere og hendelser

1935 vedtaket – etablering av tydelige retningslinjer for eksport av militært materiell

- Artilleriammunisjon fra Raufoss Ammunisjonsfabrikk til Bolivia

1987 Kongsberg Våpen -Toshiba saken – Ny eksportkontrolllov og retningslinjer

- Salg av dreiebenker med avansert styringsystemer (CNC maskiner)
«stillegående propeller»

1959

2024

1935

1987

1959 vedtaket – Krig, krig truer, borgerkrig

- 12,7 mm ammunisjon fra Raufoss Ammunisjonsfabrikk til Cuba

2024 vedtaket?

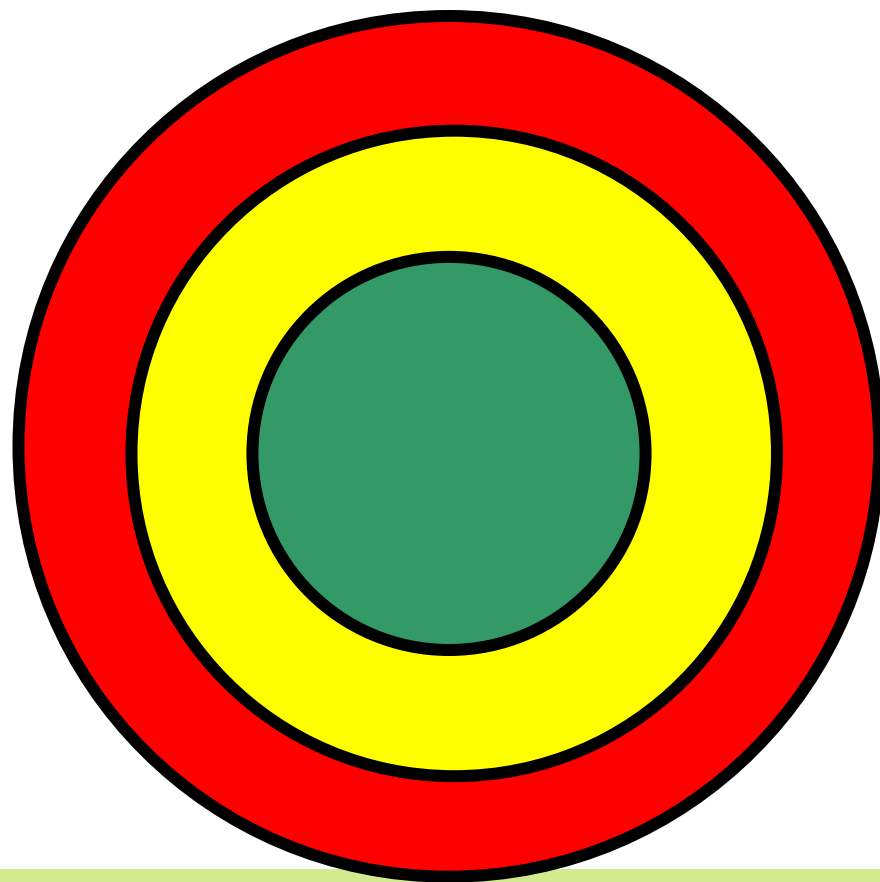
- Russlands invasjon av Ukraina februar 2022

Eksportkontrolloven

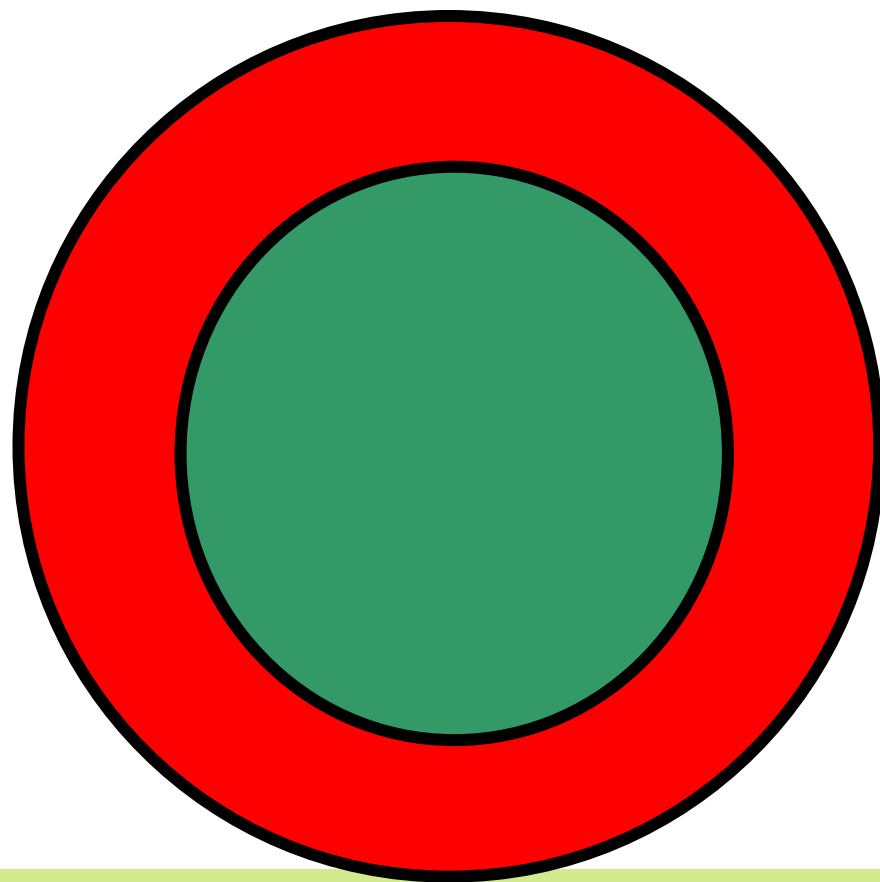

- **Varer og teknologi**
  1. som kan være av betydning for andre lands utvikling, produksjon eller anvendelse av produkter **til militært bruk eller som direkte kan tjene til å utvikle et lands militære evne**, eller
  2. som kan benyttes **til å utøve terrorhandlinger**, jf. straffeloven § 131,
- **Må ikke utføres fra Norge uten særskilt tillatelse.**
- Loven peker også til at det kan :
  - settes forbud mot at det uten særskilt tillatelse ytes tjenester samt drives handel med, formidler eller bistår ved salg av våpen og militært materiell
  - settes vilkår for tillatelsene

Eksportkontroll – sikkerhetspolitiske og geopolitiske sfære 2008 til 2022

Den nye sikkerhetspolitiske og geopolitiske sfære fra 2014 (polarisering)

Forsvarsmateriell (ML)

LI

NORWAY – NORGE   Munitions List / Vareliste I   Side 1

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Vedlegg I til Forskrift om eksport av forsvarsmateriell, flerbruksvarer, teknologi og tjenester

Liste I – forsvarsrelaterte varer (2022)

Denne liste er i samsvar med EU Common Military List vedtatt 21. februar 2022

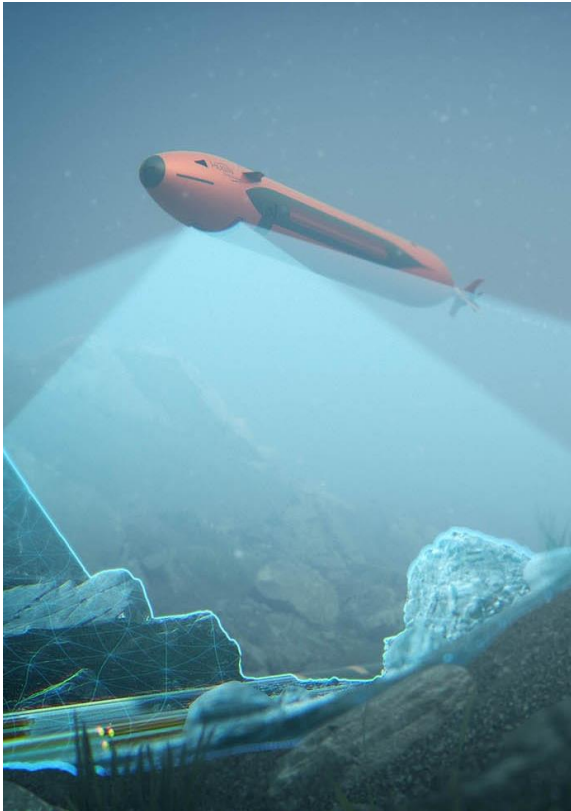
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022XG0301%2801%29&qid=1674138767824>

EUs liste viderefører det som er avtalt i the Wassenaar Arrangement (WA) og som fremgår av Wassenaars Munition List (ML). Derfor benyttes ML-koder.

Merknader:

- Innen EUs gjennomføring av eksportkontroll med forsvarsrelaterte varer finnes en mellomliggende utgave under betegnelsen EUs Common Military List (CML) med samme innhold. Det refereres tidvis til denne selv om innholdet er likt.
- Det refereres også til EUs List of Dual-Use Items. Innholdet i denne listen vil være likt den norske Liste II – flerbruksvarer.
- Begrep som oppgis i "anførselstegn" er definerte begrep. Disse fremkommer av vedlegget "Definitions of terms used in this list".

Flebruksvarer

LII

NORWAY – NORGE

Dual Use List / Vareliste II

Side 1

**Vedlegg II til Forskrift om eksport av forsvarsmateriell,
flebruksvarer, teknologi og tjenester**

Liste II – flebruksvarer (2022)

Listen er i samsvar med vedlegg I til Regulation (EC) No 2009/428, senest oppdatert ved Regulation (EU) No 2021/821 av 5. mai 2022.

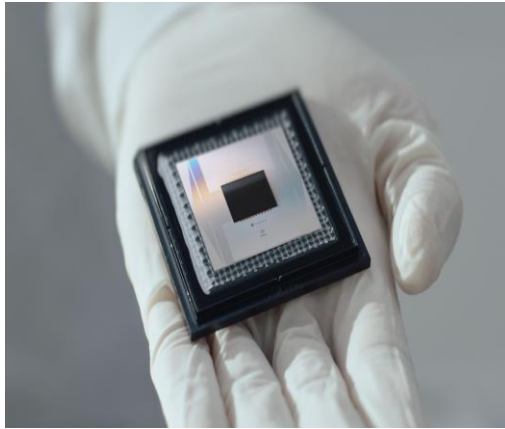
[EUR-Lex - 02021R0821-20230112 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

EUs liste viderefører det som er avtalt i the Wassenaar Arrangement (WA), the Missile Technology Control Regime (MTCR), the Nuclear Suppliers Group (NSG), the Australia Group (AG) og the Chemical Weapons Convention (CWC) og samler kontrollistene fra de nevnte under ett.

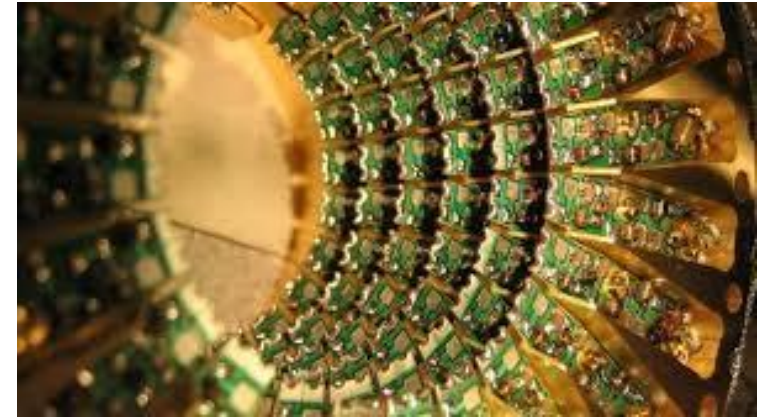
Merknader:

- I teksten refereres det tidvis til begrepet Military Goods. Dette skal forstås som innholdet i den norske Liste I – forsvarsrelaterte varer.

Brytning og fremvoksende teknologier

LIII

Catch all kontroll

Eksportkontrollforskriftens §7

Lisensplikt for enhver vare, tjeneste og teknologi

Strategisk eksportkontrolls verdivurdering

Sluttbruker og sluttbruk

Militær

Myndighet

Sivil

NLI

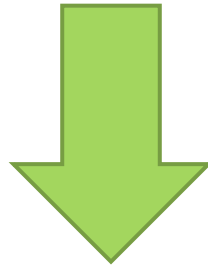
LII

LI

Eksportkontrollens tankesett

NEI

JA

Risk assessments

Lisenspliktig vare LI alle LII

Varer som faller rett under listekontroll

Etterspurt teknologi i stragiske programmer

OSINT bekymringer

Internasjonal informasjonsutveksling

Annen etterretning

Ingen nektelser på sluttbruker

Masse produsert hylle vare

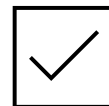
Tidligere leveranser til den same kunde

«Hands On» installasjon

Mulighet for inspeksjon

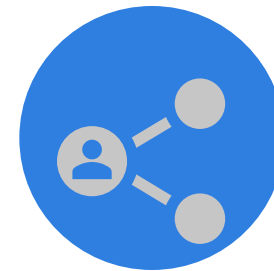
Historisk kundeforhold

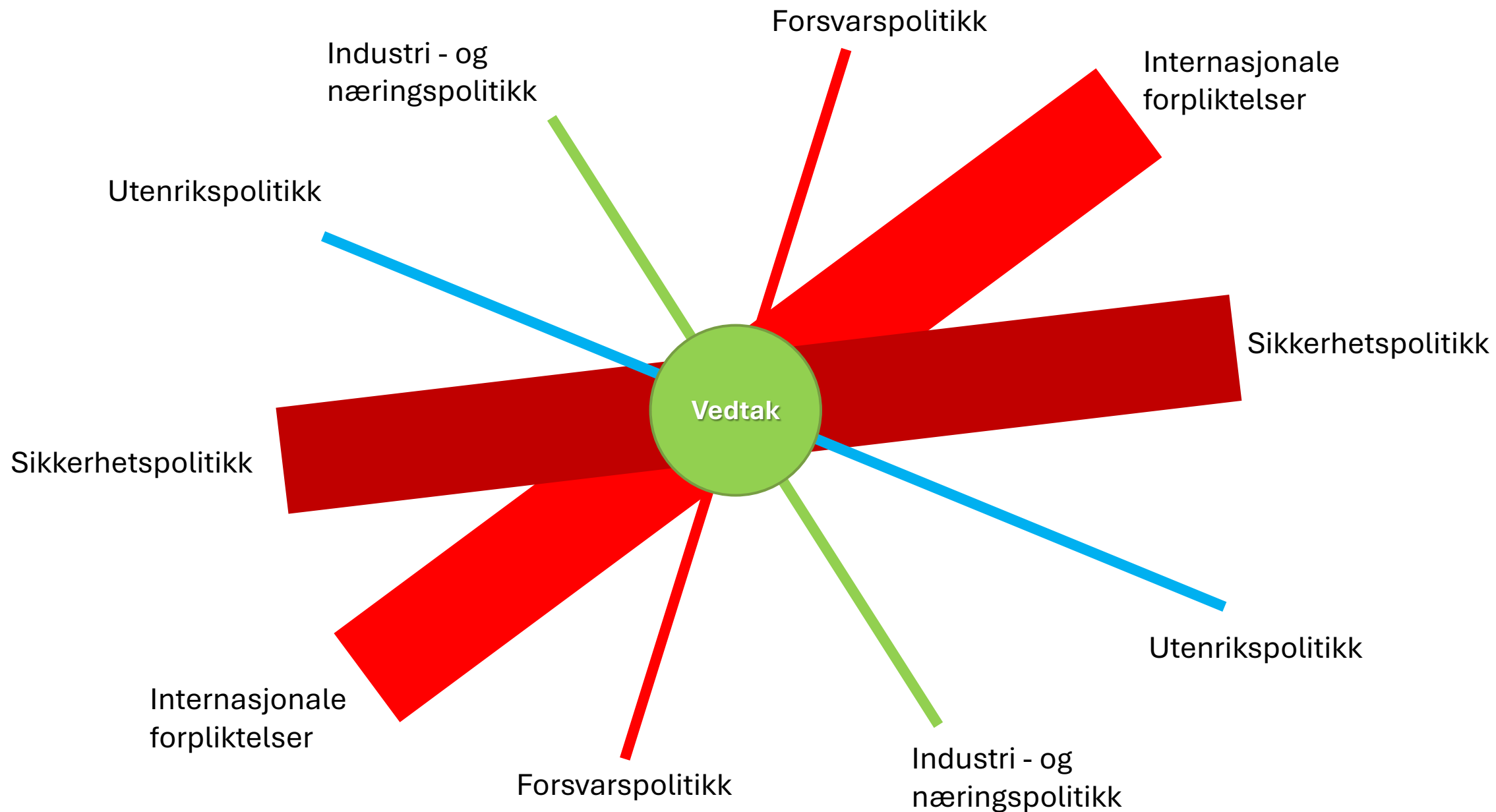
Know Your Product (KYP)

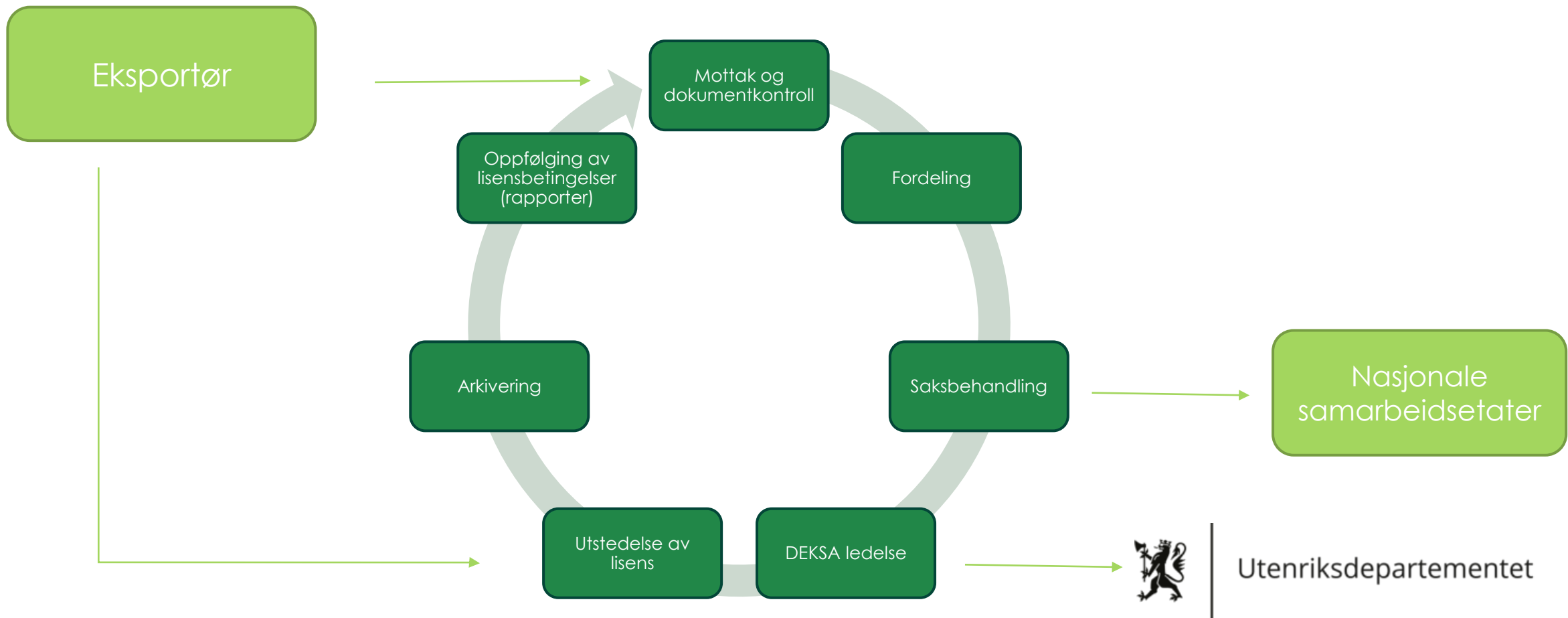

Know Your Customer (KYC)

Know Your Business Partners
(KYBP)

Nasjonale eksportkontrollsamarbeidet

Internasjonal eksportkontrollsamarbeid

The Australia Group

Milepæl

20/02/2014

24/02/2022

RUSSLAND

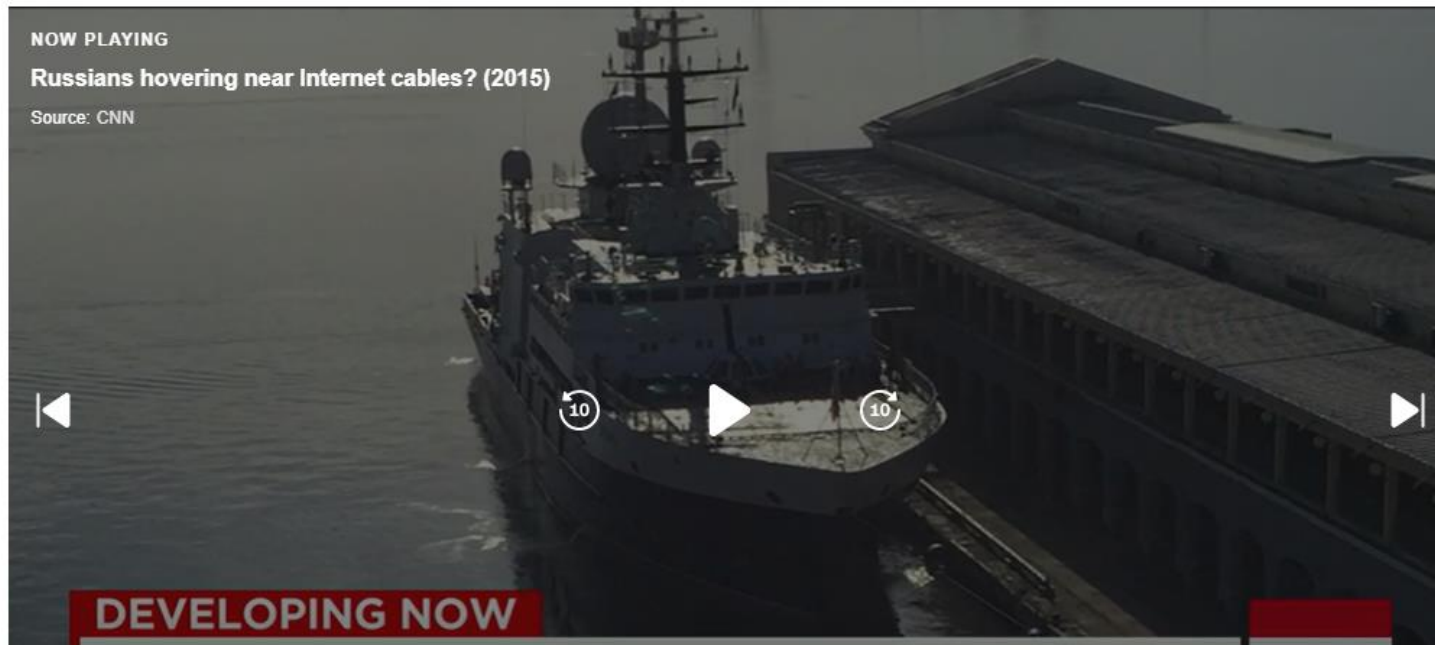

U.S. sensors detect Russian submarines near underwater cables

By [Barbara Starr](#), CNN Pentagon Correspondent

Updated 10:12 PM EDT, Wed October 28, 2015

Concerns grow over possible Russian sabotage of undersea cables

By Aleksander Cwelina

APRIL 20, 2023

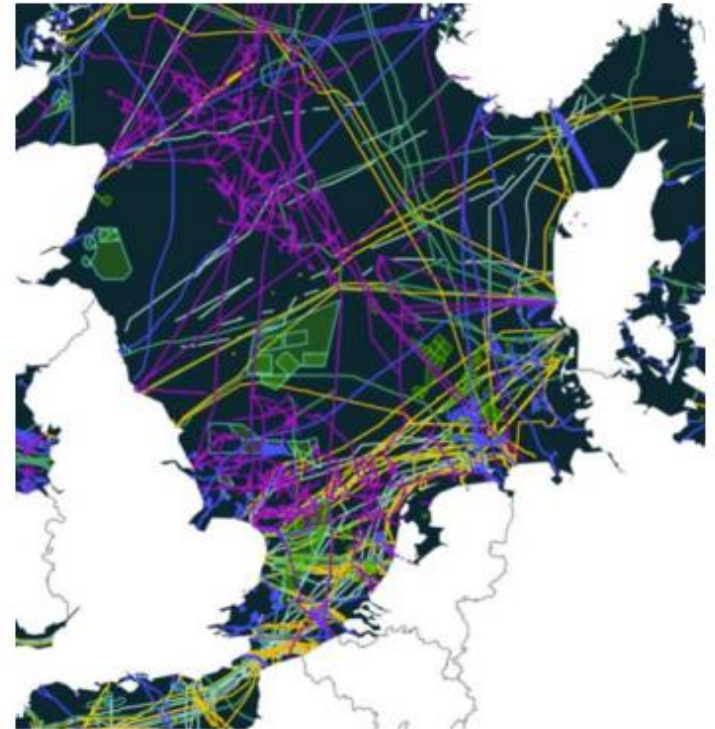
NEWS COMMENTARIES

Russian spy ships mapping undersea infrastructure in the North Sea

Russian spy ship escorted away from area with critical cables in Irish Sea

Yantar intelligence ship was seen operating drones in an area containing subsea energy and internet infrastructure

Fordekt russisk avledningsmanøver

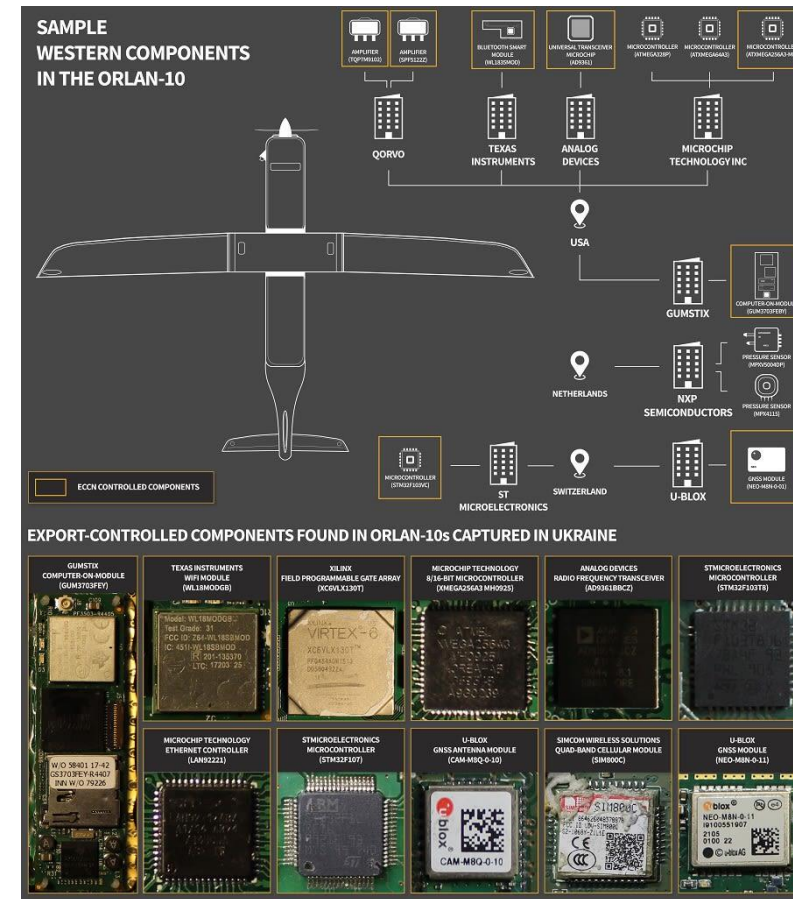
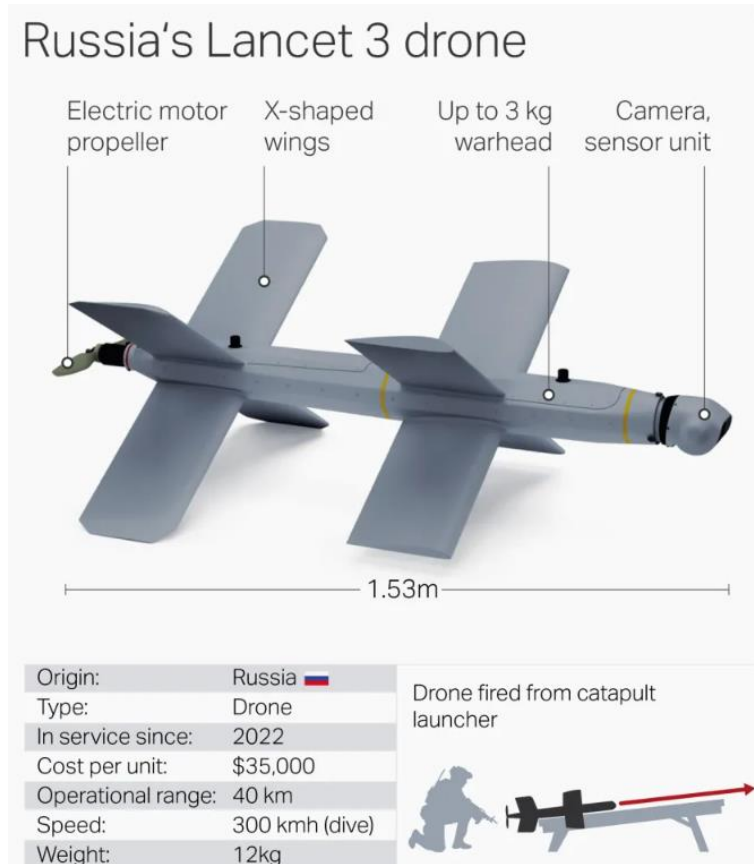
1. Russisk drone produsent setter opp skallfirma.
2. Russiske skallfirma setter opp et nytt firma i Kasakhstan som bestiller drone komponenter fra Kina
3. Delene ankommer Kina fra Tyrkisk distributør
4. Tyrkisk distributør kjøper drone deler fra en Ungarsk selger
5. Ungarsk selger og formidler kjøper drone deler fra en tysk produsent.

- [Swissinfo.ch](https://www.swissinfo.ch)

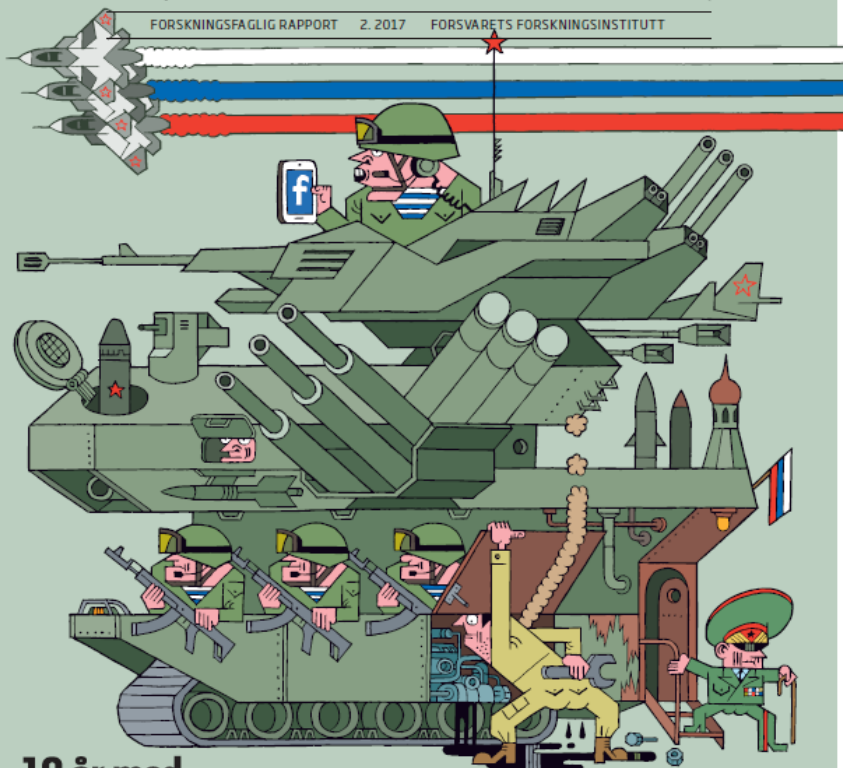
Vestlige deler i den Russiske krigsmaskinen

VITEN

FORSKNINGSFAGLIG RAPPORT 2. 2017 FORSVARETS FORSKNINGSinSTITUTT

10 år med
**RUSSISK
FORSVARSMODERNISERING**

FFI-RAPPORT 13716860

PLANLAGTE MATERIELLANSKAFFELSER 2011-2020

TAKTISKE BOMBEFLY

100

ØVRIGE KAMPFLY, INKL. TRENINGSFLY

448

MINDRE LOGISTIKK- OG STØTTEFARTØYER

102

KRYSSERE OG FREGATTER

16

KORVETTER

35

PASSASJER- OG TRANSPORTFLY

235

STRATEGISKE KJERNEFYSIKKE UBÅTER

8

KJERNEFYSIKKE OG DIESELDREVNE MULTIROLLEUBÅTER

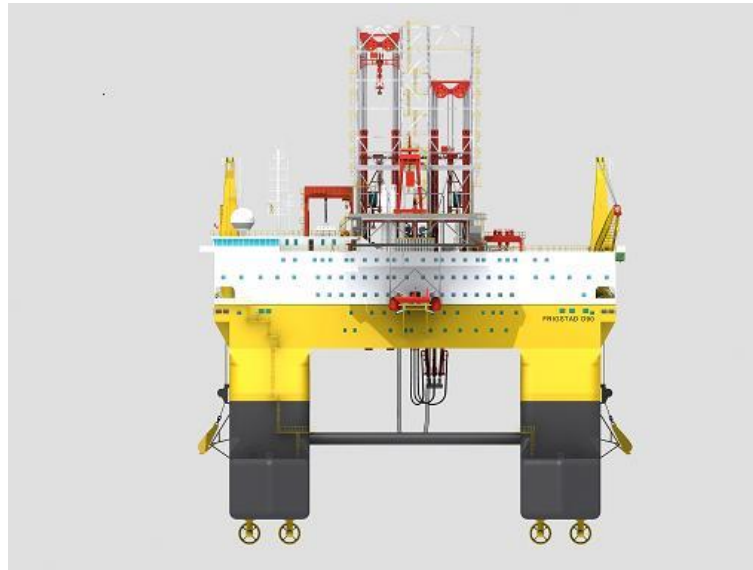

16

Sanksjoner vs. restriktive tiltak

Sanksjoner er et virkemiddel for å påvirke uønsket atferd, og er en integrert del av Norges utenriks- og sikkerhetspolitikk. Norge er folkerettslig forpliktet til å gjennomføre sanksjoner vedtatt av FNs sikkerhetsråd. I tillegg gjennomfører Norge en rekke restriktive tiltak vedtatt av EU.

Når er det viktig å være på vakt?

- Aktørene i markedet kan bruke fordekte metoder for å anskaffe kritiske varer og teknologi. Sjekklisten nedenfor viser til situasjoner hvor det
- Er det en militær kunde, eller har kunden forbindelser til forsvarsindustri?
- Er kunden ukjent eller det er usikkerhet om hvem kunden egentlig er? For eksempel kan kunden mangle kredittopplysninger eller det kan være informasjon på internett.
- Representeres kunden av «fikserte» eller mellommenn med dårlig kunnskap om varen eller bruken av dem?
- Nøler kunden eller trekker den seg når det gjøres oppmerksom på at varene kan være underlagt eksportkontroll?
- Ønsker kunden ikke å gjøre bruk av normal installasjons- eller vedlikeholdsservice?
- Er kunden motvillig når det gjelder opplysninger om hvor utstyret skal installeres og hva det skal brukes til, eventuelt å fortelle hvem som er sluttbrukeren?
- Er kunden motvillig når det gjelder utstedelse av sluttbrukererklæring?
- Tilbyr kunden kontant betaling eller andre uvanlig gunstige betalingsvilkår for svært kostbare varer?
- Er ordrestørrelsen, krav til emballasje eller fraktrute uvanlig?
- Er det uoverensstemmelse mellom varens funksjon eller ytelse og mottakerens bransje eller oppgitt anvendelse?
- Skiller varen seg ut fra kjøpers ordinære virksomhet?
- Ber kunden om uvanlig høy kvalitet i forhold til oppgitt bruk?
- Gjelder bestillingen reservedeler som det er vanskelig å forstå bruken av?
- Oppgir kunden utelukkende en postboksadresse?
- **Har du mottatt uvanlige henvendelser?**

Årvåkenhet i næringslivet

- **Aktører av bekymring i det globale markedet bruker fordekte metoder for ulovlig anskaffe strategiske varer og teknologi**
- **Aktører knyttet til land av bekymring benytter svært kreative avledingsmetoder for å omgå eksportkontroll og sanksjonsreguleringer.**

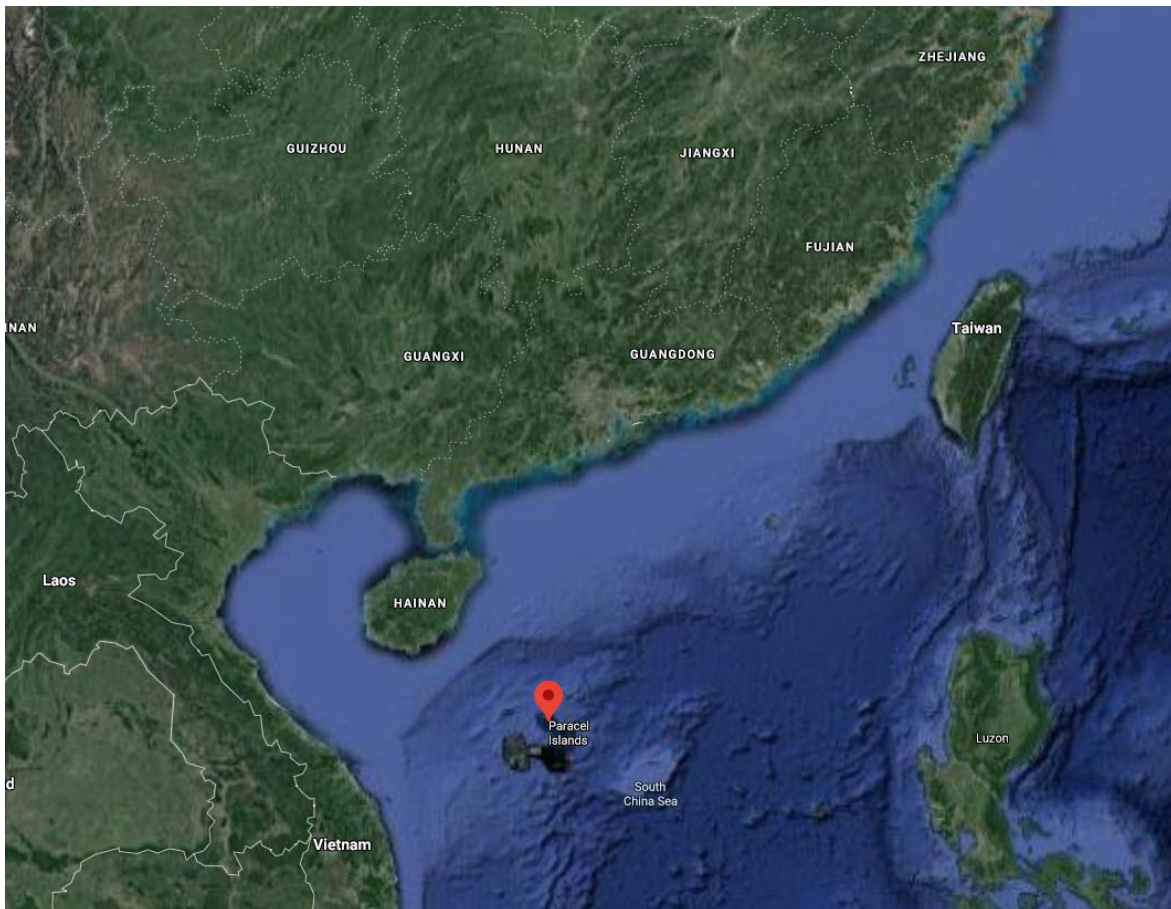

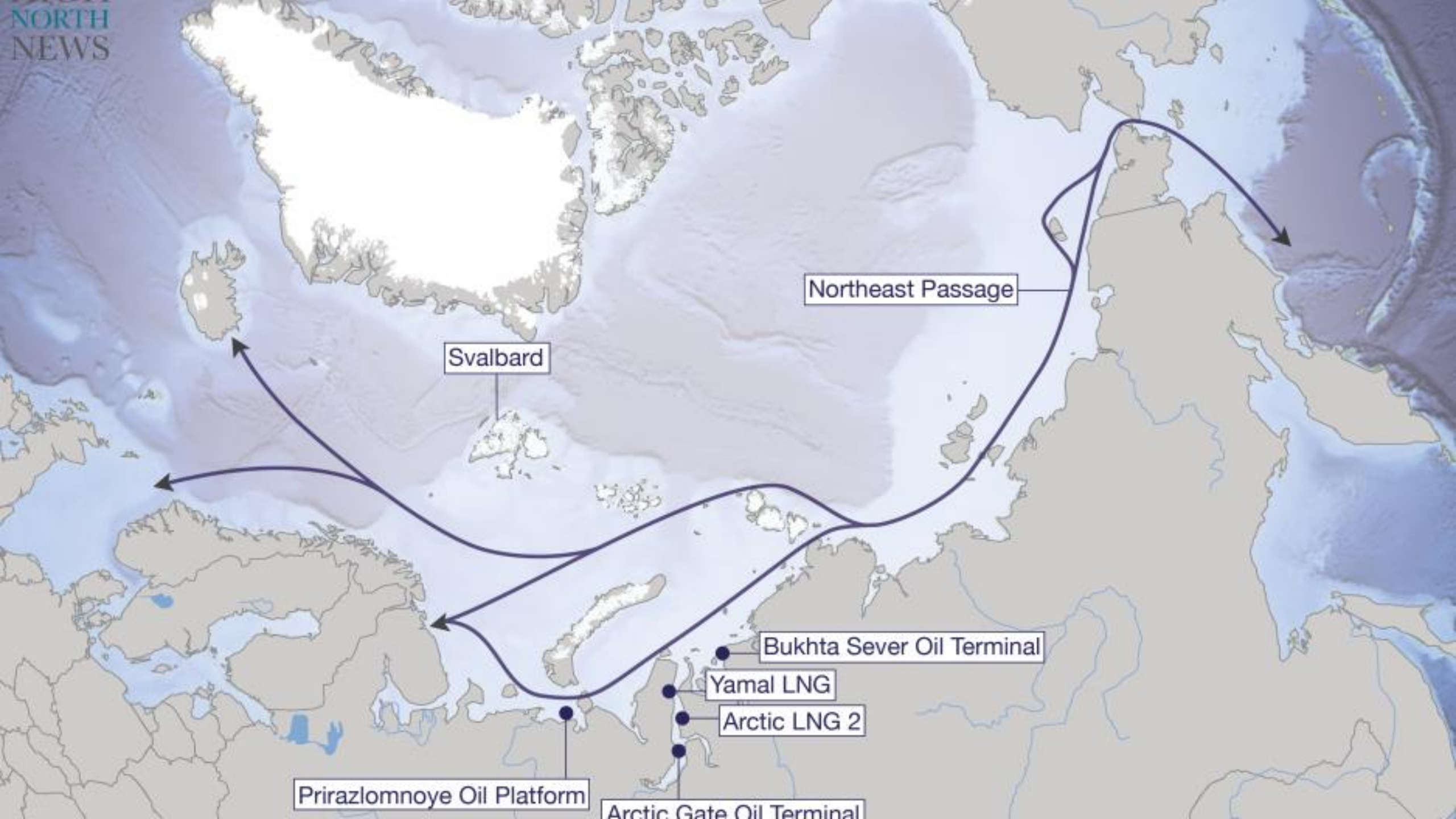

Northeast Passage

Svalbard

Bukhta Sever Oil Terminal

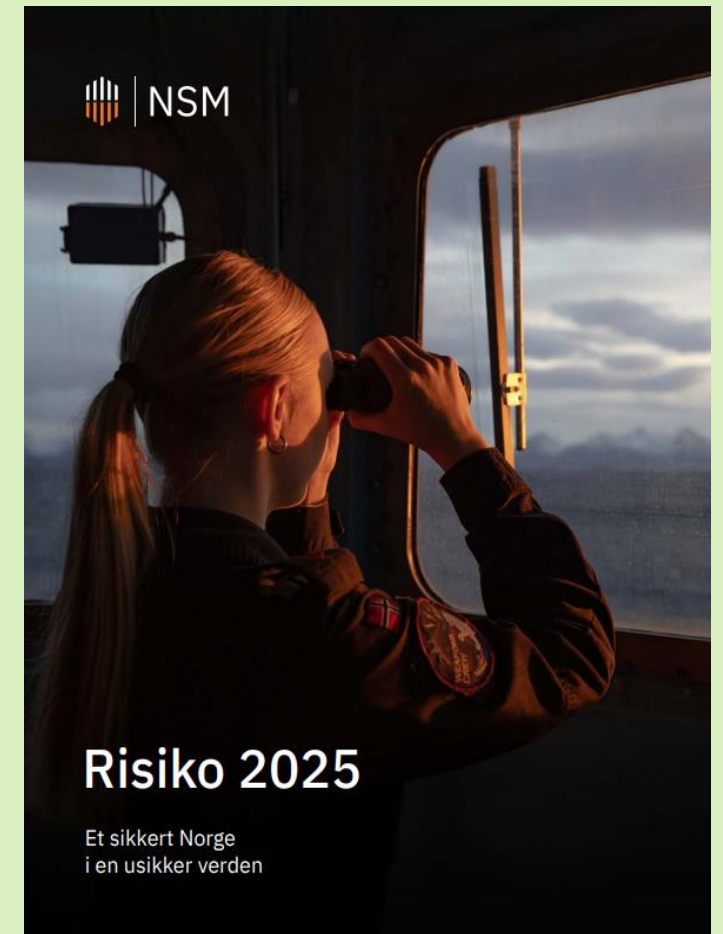
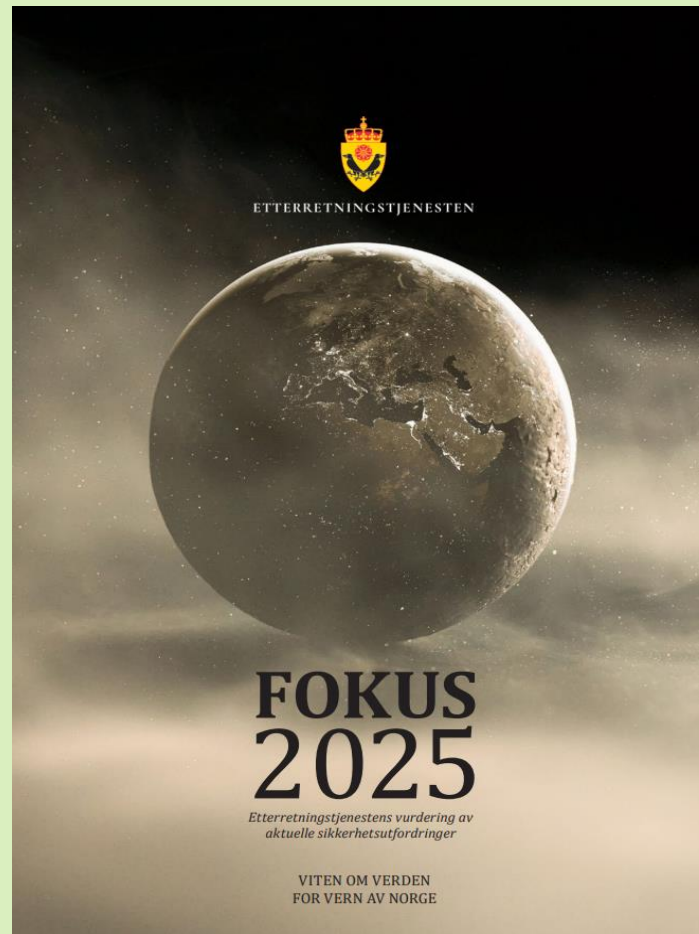
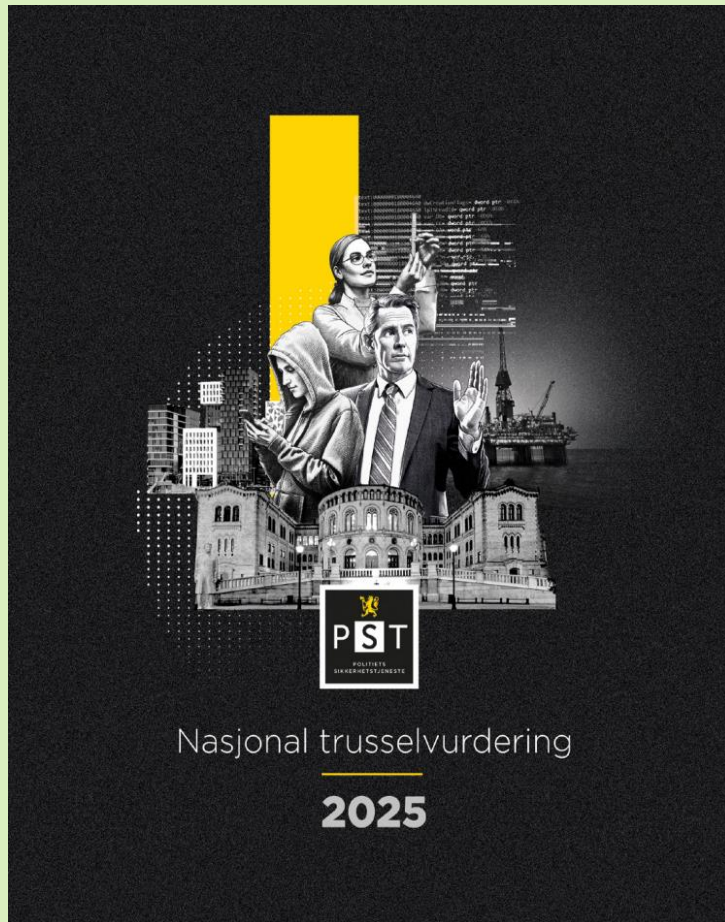
Yamal LNG

Arctic LNG 2

Prirazlomnoye Oil Platform

Arctic Gate Oil Terminal

Norske aktører må ha årvåkenhet om trusselbildet.

Nye utfordringer og trussler

- Kunnskapssikkerhet og kontroll(ITT)
- Brytningsteknologier
  - Cyber
  - AI
  - Autonomy
  - Kvantum

kobben

Easy AD

Sensocure
Early warning – Early action

Nordcad

MEMSCAP
THE POWER OF A SMALL WORLD

KONGSBERG

Borregaard

Nammo

THALES

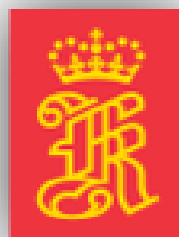

NTNU

SELMER

FLIR

proxdynamics

KONGSBERG

RHEINMETALL
DEFENCE

equinor

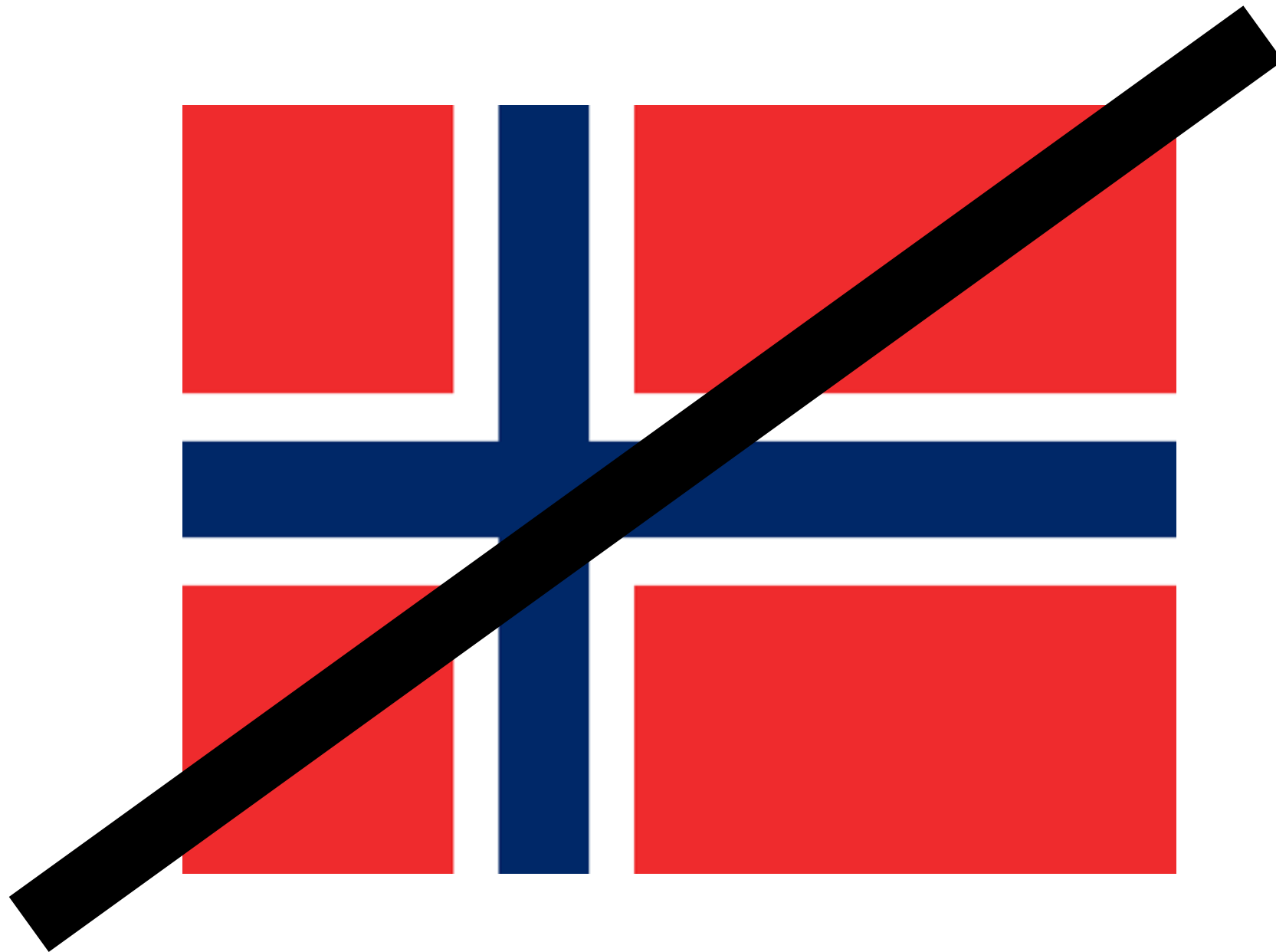

Kierholm

KVERNER™

DEKSA

DEKSA

Globalt ansvar –
nasjonal trygghet

deka.no